

HET VOLKS BELANG

LIBERAAL VLAAMS TIJDSCHRIFT
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 9 • november 2024
Jaargang 145 • maandblad

In dit nummer

EDITORIAAL

Trump de vredesduif? / 2

LVV

De rol van een liberale partij / 3

ANALYSE

Leve de volksraadpleging / 4

MAATSCHAPPIJ

PEN Vlaanderen en het vrije woord / 6

LIBERAS

Trends in liberale campagnes / 8

MAATSCHAPPIJ

AI in de klas / 9

BUITENLAND

Verkiezingen in de VS / 10

OPINIE

Zorgsector: preventie of reparatie? / 12

Trump

en de cowboys

De Amerikanen hebben zich na de presidentsverkiezingen van begin november op sleeptouw laten nemen door Donald Trump. Iedereen kijkt nu met spanning uit naar wat de nieuwe president begin volgend jaar van plan is met het land van de cowboys. In een analyse van de politieke situatie is onze buitenlandredacteur Lukas De Vos snoeihard voor wat hij de 'Alkibiades van

de Grand Old Partij' noemt: "een briljante maar gewetenloze rijkeluiszoon, een windhaan die zonder verpinken nieuws, geschiedenis en macht aanpast als het hem uitkomt."

En wat doet Europa? Wat met de toekomst van Oekraïne en de NAVO?

Lees meer op bladzijde 10.

Voorwoord door Bert Cornelis

“
*Misschien is er opnieuw
een grote vredesbetoging
zoals in 1983 nodig.*
”

Trump de vredesduif?

Met de verkiezing van Donald Trump tot de 47ste president van de Verenigde Staten zijn we in de wereld, en in het bijzonder in Europa, in een nieuw tijdperk beland. We weten natuurlijk niet precies wat de nieuwe president Trump de volgende jaren van plan is met zijn land en de wereld, maar uit de eerste signalen over de samenstelling van zijn nieuwe bestuursploeg valt niet veel goeds af te leiden.

Met de verkiezing van Trump werd ook meteen de hoop de kop ingedrukt die er was ontstaan na het vertrek van de huidige president Joe Biden en de kandidaat van de democraten, Kamala Harris. De oorzaken van haar nederlaag zijn alom besproken en zijn terug te voeren tot: het te laat in de verkiezingsrace komen; het te uitgesproken bespelen van omstreden thema's zoals abortus en migratie; de strijd met een tegenstrever die op het vlak van verkiezingsdeontologie geen scrupules kent en zich door vreemde vogels als Elon Musk royaal heeft laten financieren. Wat moet iemand als Kamala Harris, die integer, respectvol en eerlijk een kiesstrijd wou aangaan, tegen een gewetenloze stormram als Trump?

Loze beloften

Amerikanen zeggen ons, Europeanen, vaak dat we hun land niet door een Europese bril mogen bekijken. Dat zal zo wel zijn, voor een deel. Maar als het gaat over integer campagne voeren, over het respect voor de waarheid, over de regels van de democratie, dan moeten er in het land van de cowboys toch wel heel eigenaardige opvattingen bestaan over al die essentiële elementen voor een normale samenleving?

Het is ook te hopen dat de boze Amerikanen die voor Trump kozen binnen enkele jaren niet bedrogen uitkomen. De man struikelt elke dag

over een loze belofte en het is uitkijken naar wat er van die beloften zal in huis komen. Zal het jaren verder niet eerder klinken: "Wie gelooft die mens nog?"

N-VA-Trump

Zo is er de schijn die hij tijdens zijn campagne heeft hooggehouden dat hij de grote vredesbrenger in de wereld zal zijn. Alle oorlogen, in Oekraïne, in Gaza,... zullen in een handomdraai beëindigd worden. Ook in onze contreien zijn er goedgevoligen die in het belofte-verhaal van Trump trappen. In Humo

(19/11/2024) zei het N-VA-Kamerlid Theo Francken het volgende: "Gelukkig zegt Trump dat hij geen nieuwe oorlogen wil beginnen. Hij wil ze stoppen. En ik acht hem daartoe in staat." Maar als het dan over Europa gaat, klinkt het bij het Kamerlid een en al "bewapening": meer luchtafweer in België, meer drones, meer munitiedepots, meer gevechtssklare manschappen, meer jachtvliegtuigen... En als bijkomende raadgeving: Vlamingen,

begin maar je schuilkelder te bouwen en je voorraad voedsel in blik op te slaan. Je reinste angstaanjagerij. Bespaar ons zo'n volgende minister van Defensie... Ach, was het maar waar dat Trump vrede kon brengen, maar ik vrees ervoor.

Van al zijn gepoch over vrede komt niets in huis. Zolang oorlogszuchtige figuren in deze wereld aan de touwtjes trekken, is de hoop op een vreedevolle wereld ijdele hoop. Ontgoochelend was ook de beslissing van Joe Biden toen hij Oekraïne toeliet raketten te gebruiken die straks misschien tot in Moskou geraken. Nam Biden die roekeloze beslissing misschien met de hete adem van Trump in de nek?

Maar het meest verontrusten ons de aanvallen op onze democratie zelf. Trump wil afrekenen met zijn politieke tegenstrevers. Wat bedoelt hij daar mee? Hij wil dat alle rechtszaken tegen hem stoppen? Waarom? Als je zijn waslijst aan bezwarende feiten bekijkt, moest hij al lang achter de tralies zitten? Hij zei zelfs dat het geen slecht idee zou zijn om kritische journalisten neer te schieten. Volgens de Trump-aanhangers verliepen de verkiezingen dit keer feilloos eerlijk, precies omdat ze die verkiezingen hebben gewonnen. Mocht het anders geweest zijn, dan zou Trump weer spreken van kiesbedrog en gesjoemel. Tja, zo blijven we natuurlijk bezig.

Op zondag 23 oktober 1983 vond in Brussel de grootste betoging plaats die ooit in de hoofdstad werd georganiseerd. Vierhonderdduizend betogers protesteerden er toen tegen de plaatsing van kernraketten in ons land. Je zou haast denken dat het vredesideaal van toen, vandaag onbestaande is. Misschien is er nog eens zo'n betoging tegen al die machthebbers en voor de vrede nodig.

Mathias Adriaenssens
Bestuurslid LVV

Pieter-Jan Van De Weghe
Bestuurslid LVV

Oppositie of geen oppositie? Dat was de vraag die rees nadat federaal formateur Bart De Wever het met de Vlaamse socialisten niet meer zag zitten en op de deur van Open Vld kwam kloppen. Voorzitter Eva de Bleeker liet hem even binnen, offereerde een koffie en stuurde hem vervolgens wandelen. Goed of slecht? Intussen zijn de onderhandelingen met Vooruit weer opgestart en zit Open Vld federaal wellicht in de oppositie. LVV-bestuursleden Mathias Adriaenssens en Pieter-Jan Van De Weghe lieten hun persoonlijke indrukken bij deze vreemde demarche de vrije loop.

De rol van een liberale partij

Er treedt bijna gewenning op bij het zoveelste alarmerend bericht over onze overheidsfinanciën. Het IMF waarschuwde zelfs dat België op een financiële tijdbom zit. Tegen 2029 kijken we tegen het grootste begrotingstekort van de geïndustrialiseerde wereld aan. Ondanks de budgettaire donderwolven gaf Vooruit-voorzitter Conner Rousseau de Arizona-onderhandelingen het genadeschot. Hij verklaarde slechts 15 procent van Bart De Wevers supernota acceptabel te vinden. Een akkoord lijkt verder weg dan ooit. Op 9 juni kregen de Vlaamse liberalen een uppercut van de kiezer. Een kwarteeuw onafgebroken regeringsdeelname en de ideologische verwatering die daarmee gepaard ging, eisten hun tol. Te vaak vervoegde de partij linkse regeringen die mijlener van het blauwe partijprogramma stonden. Ondertussen bleven het overheidsbeslag en de tekorten groeien en kwam Open Vld symbool te staan voor het (non-)beleid dat gevoerd werd, niet het minst omdat de partij vaak en graag de premier leverde. Na de nederlaag koos de partij resoluut voor de oppositie, om 'zichzelf heruit te vinden'. In juni was die keuze nog enigszins begrijpelijk omdat de winnaars van de verkiezingen elkaar direct bleken te vinden. Nu 150 dagen later de Arizona-deconfiture nabij is en de Europese Commissie ons land

onder het vergrootglas houdt, rijst de vraag of het geen tijd is om die keuze te herzien.

Partijpolitiek gespin

Open Vld worstelt nog altijd met een geloofwaardigheidsprobleem, versterkt door parlementaire fracties die allerminst vernieuwing uitstralen. Herbronning is essentieel, daarover is iedereen het eens, maar dat dat alleen in de oppositie kan, is geen wet van Meden en Perzen. Een doorstart kan evengoed vanop de regeringsbanken. Het enige nut van regeringsdeelname ligt in het realiseren van een substantieel deel van het partijprogramma. Alleen zo kan Open Vld het verleden achter zich laten en opnieuw geloofwaardig worden. Al de rest is partijpolitiek gespin en marketing.

Ondanks de gebreken en blinde vlekken biedt de supernota genoeg eten en drinken voor een liberale partij om op zijn minst het gesprek aan te gaan. Meepraten wil niet zeggen dat je ook moet meedansen. De 13 Kamerzetels van Vooruit inruilen voor de 8 stuks van Open Vld resulteert in een nipte meerderheid van 76 op 150 zetels. Die kleine marge geeft Open Vld de kans flink wat gewicht in de schaal te leggen. Ook in het verleden werd geregeerd met krappe meerderheden. Tijden van crisis

en forse begrotingstekorten vragen om creatief beleid. Duidelijke liberale rode lijnen voor de fiscaliteit, de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid moeten het minimum minimorum zijn voor een eventuele regeringsdeelname voor Open Vld. Als Pierre Wunsch, de gouverneur van de Nationale Bank, waarschuwt dat zelfs de supernota niet genoeg is om het reële begrotingsgat te dichten, dan weet je dat een principiële liberale partij een rol te spelen heeft.

Keerpunt

'Wie te laat komt, wordt gestraft voor het leven,' zei de president van de Sovjet-Unie Mikhail Gorbatsjov tegen DDR-leider Erich Honecker in 1989. Voor Open Vld geldt hetzelfde. Door in budgettaire woelige tijden steriel voor de oppositie te kiezen, komen we niet automatisch dichterbij liberaler beleid. Dit kan weleens het moment zijn om komaf te maken met het verleden. Als Open Vld vasthoudt aan duidelijke inhoudelijke krijtlijnen en inzet op nieuwe, verantwoordelijke gezichten, kan dit een keerpunt zijn. Welaan dan!

© De Tijd (5/11/2024)

Leve de volksraadpleging!

Deze bijdrage is een postume hulde voor Manu Vandenbossche. Het nieuws van zijn plotse overlijden op 30 augustus op 65-jarige leeftijd treft ons nog steeds diep. Manu leverde voor Het Volksbelang samen met Lotte De Backer als leden van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht de voorbije tijd tal van uitstekende analyses over hun werkdomein. Manu was niet alleen expert in institutionele zaken, professor aan de VUB, hij was jarenlang een gewaardeerde adviseur van de studiedienst van Open Vld. We bieden zijn familie en vrienden ons diep medeleven aan.

Emmanuel Vandenbossche

Gastprofessor vakgroep Publiekrecht, afdeling Staats- en Bestuursrecht, VUB

Lotte De Backer

Vaste Commissie voor Taaltoezicht

Het aandeel van de bevolking bij de totstandkoming van wetten, decreten en ordonnanties is in het huidige constitutionele kader beperkt. De kiezers wijzen in beginsel enkel volksvertegenwoordigers aan in de parlementaire vergaderingen. Daarenboven hebben zij het recht verzoekschriften te richten tot de openbare overheden en gebruik te maken van een aantal fundamentele rechten en vrijheden. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er met een zekere regelmaat de boodschap wordt verkondigd als zou onze parlementaire democratie in een crisis verkeren.

Ter staving hiervan worden een aantal kenmerkende elementen naar voor gebracht: daling in het partijlidmaatschap, een vermindering bij de opkomst bij de verkiezingen, de opkomst van antisysteempartijen, een achteruitgang van het vertrouwen in de politiek

alsmede de diversiteit van de samenleving die onvoldoende is vertegenwoordigd in de instellingen.

In de jaren '60 en '70 poogde men dit te verhelpen door middel van adviesraden. In de jaren '70 en '80 zagen hoorzittingen en tal van inspraakprocedures het levenslicht, terwijl in de jaren '90 men zijn toevlucht zocht in het referendum dan wel de volksraadpleging. In al deze instrumenten zitten wel degelijk mogelijkheden, maar ook beperkingen. De effectiviteit van adviesraden en inspraakprocedures werd, en wordt nog steeds, hoofdzakelijk geconditioneerd door niet enkel de bestuursstijl van politici en ambtenaren, maar ook het engagement van de burgers.

Met betrekking tot het referendum wordt nog steeds de zienswijze gehuldigd dat zonder

Op woensdag 31 januari 2024 greep er in de Kamercommissie voor Grondwet en Institutionele Vernieuwing een hoorzitting plaats over de partijfinancieringswet, en meer bepaald de wijzigingen die aan die wet zouden kunnen worden aangebracht.

voorafgaande grondwetsherziening het Belgisch representatief stelsel procédés van rechtstreekse democratie principieel uitsluit. Naar onze mening dient er hier te worden op gewezen dat in de meeste parlementaire democratieën er wel eens een beroep op de bevolking wordt gedaan opdat het over belangrijke aangelegenheden rechtstreeks uitspraak zou kunnen doen. Men denke bijvoorbeeld aan het Verenigd Koninkrijk, waar overigens het parlementair stelsel is ontstaan, en Nederland.

Ten aanzien van de volksraadpleging verdedigt lang niet iedereen het a-priorisme van de Raad van State, afdeling wetgeving, waarbij het adviserend karakter van de volksraadpleging slechts kunstmatig en zelfs zuiver fictief

De volksraadpleging op 12 maart 1950 over de al dan niet terugkeer van koning Leopold III leidde tot tal van manifestaties, met als resultaat een verdeeld land: de Vlamingen waren voor zijn terugkeer, de Franstaligen tegen. In de verkiezingsprogramma's van juni van dit jaar van alle Franstalige partijen stond het referendum op initiatief van de bevolking met stip genoteerd. De Franstaligen hebben zich duidelijk over het trauma van 12 maart 1950 gezet, toen een plebisciet over de terugkeer van Koning Leopold III werd georganiseerd.

wordt beschouwd indien de wetgever zich het resultaat van dergelijke raadpleging zou eigen maken. Dit is enigszins absurd. De opwerping al zou het antwoord van de kiezers de raadplegende overheid moreel gaan binden, is overigens een louter feitelijke stellingname.

Gelote burgers

Vandaag wordt alle heil gezocht in een gemengde commissie, bestaande uit volksvertegenwoordigers en burgers, en burgerpanels, die enkel bestaan uit gelote burgers.

Volgens sommigen is de aanpak van een burgerpanel vergelijkbaar met die van duizenden burgers die zich inzetten in verenigingen, niet-gouvernementele organisaties, vakbonden en politieke partijen. De democratie zou niet gezond zijn zonder mensen die nadenken over de wereld en zonder een middenveld dat nieuwe ideeën voortbrengt als antwoord op oude of recentere vragen. Deze nieuwe vorm van participatieve democratie zou het reddingsmiddel moeten zijn om de kloof tussen de politiek en de burger te dichten. Maar is dat wel zo?

Een volgend voorbeeld toont aan van niet.

Op woensdag 31 januari 2024 greep er in de Kamercommissie voor Grondwet en

Institutionele Vernieuwing een hoorzitting plaats over de partijfinancieringswet, en meer bepaald de wijzigingen die aan die wet zouden kunnen worden aangebracht. Vertegenwoordigers van "We Need To Talk" werden om enige duiding gevraagd rond de 34 aanbevelingen die zij ter zake hadden geformuleerd. Omtrent de noodzaak van een nieuwe partijfinancieringsregeling is er al veel inkt gevloeid, maar ten aanzien van het gebruik van burgerpanels in complexe aangelegenheden kan eenzelfde vaststelling niet worden gemaakt.

Het bedoelde burgerpanel, dat de vrucht was van een privé-initiatief, werd georganiseerd volgens de hoogste internationale standaarden vastgelegd door de OESO en onder toezicht van een extern comité bestaande uit internationale experts.

Uit een eerste loting van 16200 burgers, uit een totale adressenlijst van 3 miljoen aangeleverd door Infobel, kwamen 372 reacties terug. Er bestonden echter uitsluitingscriteria. Personen die een politiek mandaat bekleeden of die lid zijn van het toezichtsc comité of de stuurgroep, dan wel werkzaam zijn bij een van de initiatief nemende organisaties of een politieke partij in België mochten niet deelnemen. Uiteindelijk werden er slechts 60 deelnemers weerhouden.

Niet representatief

Met dit cijfermateriaal voor ogen is het duidelijk dat de gemaakte loting geenszins representatief kon worden geacht voor de 9.361.224 stemgerechtigden in ons land. Dit betekent dat enkel een zeer beperkt aantal mensen aan het woord werd gelaten. Zo een minieme steekproef vertolkt, in tegenstelling tot de democratisch verkozen Kamer, geenszins de mening van de gehele bevolking.

Verder kunnen we uit de vooropgestelde criteria om de representativiteit te garanderen afleiden dat men objectieve kenmerken zag als de basis voor de mening van burgers. Maar niets is minder waar! De diversiteit van levensbeschouwingen en de vertegenwoordiging van minderheden werden immers niet gewaarborgd.

Ook heerst er enige verwondering daar op de korte tijdspanne van enkele dagen de gelote burgers 34 voorstellen inzake een complexe aangelegenheid aan het papier wisten toe te vertrouwen. Vanuit de wandelgang kon er worden vernomen dat deze voorstellen eerder het product waren van de experts.

Tot slot rijst de vraag of de federale verkozenen wel geïnteresseerd zijn in wat een zeer beperkt aantal burgers denken. In dit verband is er het lot van de burgerparticipatiewet van 2 maart 2023. Tot op heden blijft deze wet een dode letter daar de Kamer nog steeds niet de nodige wijzigingen in haar reglement heeft aangebracht.

In de grondwet

Om aan al deze gebreken tegemoet te komen moet er in de volgende legislatuur werk worden gemaakt van het constitutionaliseren van de volksraadpleging. Hiertoe dient bij het einde van de huidige legislatuur bij de bespreking van de voorstellen van verklaring tot herziening van de Grondwet de mogelijkheid te worden voorzien.

In de verkiezingsprogramma's van juni van dit jaar van alle Franstalige partijen stond het referendum op initiatief van de bevolking met stip genoteerd. De Franstaligen hebben zich duidelijk over het trauma van 12 maart 1950 gezet, toen een plebisciet over de terugkeer van Koning Leopold III werd georganiseerd. Ditmaal zal het Noorden van het land het Zuiden niet kunnen verwijten een hervorming tegen te houden die een wijziging in de politieke cultuur kan bewerkstelligen.

De persvrijheid is één van de vele vrijheden die in een oorlog of in een dictatoriaal regime het eerst sneuvelt. De vrijheid van meningsuiting staat onder druk. Niet alleen in verre dictatoriale landen, maar ook bij ons wordt door de toenemende polarisering, denk maar aan de oorlog in Gaza, de vrije meningsuiting op de proef gesteld. Sinds 1 oktober 1922 verdedigt de organisatie PEN de persvrijheid en de vrije meningsuiting in ons land en wereldwijd via PEN International, en voert zij actie om opgesloten schrijvers, auteurs en journalisten die bedreigd, vervolgd of berecht zijn, vrij te krijgen.

Voorzitter van PEN Vlaanderen Alicja Gescinska.

PEN is één van de oudste mensenrechtenverenigingen ter wereld, a-politiek, onafhankelijk en ongebonden. PEN zelf staat voor 'Poets, Playwrights, Essayists, Editors & Novelists'. De Belgische PEN-afdeling zag het levenslicht in oktober 1922. De Vlaamse afdeling werd in 1930 opgericht. Huidig voorzitter van PEN Vlaanderen is de filosofe en auteur Alicja Gescinska. Zij trad in 2023 in de voetsporen van onder meer Paul Snoeck, Monika van Paemel, Geert van Istendael en David Van Reybrouck.

Free the Word

PEN Vlaanderen ontwikkelt tal van initiatieven. Zo kunnen buitenlandse auteurs sinds 2002 terecht in de PEN-flat, een schrijversflat in Antwerpen, om in alle rust te kunnen schrijven.

Bert Cornelis

Als het woord niet meer vrij is

Jaarlijks organiseert PEN Vlaanderen ook het succesvolle evenement 'Free the Word' waar de vrije meningsuiting centraal staat. Tijdens 'PEN-Podium' bezoeken auteurs scholen. Een ander initiatief 'PEN in Prison' bundelt alle campagnes (schrijven van protestbrieven en acties met nieuwjaarskaarten...) om opgesloten auteurs vrij te krijgen en volgt ze hun dossiers en processen op. Zo wordt er ook elk jaar een 'Dag van de Gevangen Schrijver' gehouden. Bij de actie 'PEN-auteurs' wordt een Vlaamse schrijver gekoppeld aan een schrijver die in Vlaanderen in ballingschap verblijft en wil verder schrijven.

Zweepslagen

Maar de grootste aandacht is de werking van PEN Vlaanderen gaat naar de schrijvers die in hun land opgesloten zitten. Dit jaar werden tijdens 'Free the Word' de volgende schrijvende voorbeelden van onderdrukking van schrijvers voor het voetlicht gebracht.

Zo zit Nobelprijswinnaar **Narges Mohammadi** (52) al sinds 2021 onterecht in een cel in Iran

Nobelprijswinnaar Narges Mohammadi (52) zit al sinds 2021 onterecht in een cel in Iran voor haar mensenrechtenwerk.

voor haar mensenrechtenwerk. De schrijfster, journaliste en mensenrechtenactiviste kreeg in 2023 voor haar werk de Nobelprijs voor de Vrede die door haar kinderen in ontvangst werd genomen. Tijdens haar gevangenschap werd ze gefolterd, bedreigd en weggehouden van haar kinderen. Het regime sluit haar op omdat ze protesteerde tegen de executie van andere politieke gevangenen en "het verspreiden van propaganda tegen de Iraanse staat". Ze weigert deel te nemen aan verhoren en rechtszittingen. Onlangs werd haar celstraf met zes maanden verlengd. Dat brengt haar straf al op 13 jaar en 9 maanden cel, en 154 zweepslagen...

Een ander schrijvend geval is dit van de Iraanse dichteres en leerkracht **Mahvash Sabet** (71). Op 31 juli 2022 werd ze gearresteerd door de Iraanse autoriteiten op beschuldiging van spionage. Ze werd opgesloten in de beruchte Iraanse Evin-gevangenis te Teheran, waar ze al eerder een straf uitzat. Op 21 november 2022, na een bedenkelijk proces dat slechts een uur duurde, veroordeeld de Teheraanse rechtbank haar tot 10 jaar gevangenisstraf. Vanuit haar cel schrijft ze nog altijd poëzie. Ze begon haar carrière als lerares. Na de Islamitische Revolutie in 1979 en het einde van het tijdperk van de Sjah en de komst van de Ayatollah's werd ze ontslagen, zoals duizenden andere leraars.

Belarus

Drie jaar geleden werd Nobelprijswinnaar **Ales Bialiatski** (62) uit Wit-Rusland (Belarus) gevangengezet. Hij werd voor het eerst in 2011 opgepakt maar door de inspanningen van PEN International kreeg hij in 2014 amnestie. In juli 2021 werd hij evenwel opnieuw gearresteerd en zit hij sinds mei 2023 in een strafkolonie, en krijgt geen pakketten met medische goederen van zijn familie. Zijn gezondheid is er slecht aan toe. Ales is voorzitter van de grootste mensenrechtenorganisatie Viasna

Drie jaar geleden werd Nobelprijswinnaar Ales Bialiatski (62) uit Wit-Rusland (Belarus) gevangengezet.

van Belarus, een organisatie die de aanvallen op de vrije meningsuiting en persvrijheid documenteert en opkomt tegen het harde ingrijpen van het land. Willekeurige arrestaties, marteling en oneerlijke rechtszaken worden aangeklaagd. Ales werd tijdens zijn proces geboeid de rechtszaal ingebracht en in een kooi opgesloten. De aanklachten waren verzonnen en het proces verliep volledig in het Russisch. Officieel luidt de cynische aanklacht "smokkelen van grote geldbedragen en financieren van groepsactiviteiten die de openbare orde ernstig schenden".

Galal El Behairy komt uit een land dat elk jaar door duizenden Belgische toeristen bezocht wordt om er de piramides bewonderen: Egypte. De dichter en schrijver Galal werd in maart 2018 aangehouden. Hij zou in zijn dichtbundel 'The Finest Women on Earth' het Egyptische leger beledigd hebben. En dat is in het land van de farao's voldoende om te worden opgesloten.

Maria Christina Garrido Rodriguez protesteerde op 11 juli 2021, als Cubaanse schrijfster en activiste, samen met haar zus en duizenden andere Cubanen tegen de schending van de mensenrechten in het land van Fidel Castro. Ze kreeg zeven jaar gevangenisstraf voor het verstoren van de openbare orde, beledigingen aan de overheid en haar verzet.

Lege stoel

Perhat Tursun is een Oeigoerse dichter en romanschrijver en auteur van het in het Nederlands vertaalde werk 'De achterstraten'. Hij verdween samen met honderdduizenden andere Oeigoeren, en is vermoedelijk opgesloten in een Chinees heropvoedingskamp.

PEN Vlaanderen komt voor al deze schrijvers op die het slachtoffer zijn van de beknotting van de persvrijheid en vrije meningsuiting door het houden van lezingen van bekende auteurs

Vlaams auteur Lize Spit neemt het in de 'Lege Stoel' op voor de Cubaanse Maria Christina Garrido Rodriguez. (foto PEN-Vlaanderen)

van bij ons. Tijdens de "Free the Word"-lezingen wordt op het podium een Lege Stoel geplaatst, als symbool voor de pijnlijke afwezigheid van de vervolgte schrijver. Bekende gezichten en ambassadeurs die het land rondreizen met hun Lege Stoel van bij ons zoals Annemie Struyf, David Van Reybrouck, Lize Spit, Aya Sabi, Erik Vlaminck en Alicja Gescinska hielden in de editie van 2024 elk een lezing over een van de bovenvermelde vervolgte auteurs.

Brusselmans

De editie 2023 van 'Free the Word' focuste op de vrijheid van meningsuiting in België

Schrijvers in een rechtbank, het gebeurt ook bij ons: Herman Brusselmans moest in november 2024 voor de rechtbank komen wegens een column in Humo over de Joodse gemeenschap en Gaza.

pen
VLAANDEREN

en Nederland. Ja, ook bij ons, hoewel schrijvers of journalisten niet zo vaak achter de tralies gaan, zijn er gevallen van doodsb bedreigingen, afpersingen of intimidaties bekend. Neem maar de recente controversie rond de schrijver Herman Brusselmans naar aanleiding van zijn column in Humo afgelopen zomer over de Joodse gemeenschap en Gaza. Dit leidde tot doodsb bedreigingen en een gerechtelijke klacht tegen de schrijver. PEN Vlaanderen betreunde dat een schrijver en de redactie van een tijdschrift, wat ook de aanleiding mag zijn, bij ons nog te maken krijgen met doodsb bedreigingen. "Wij benadrukken het belang van de ruimte voor schrijvers om grenzen op te zoeken, om complexe onderwerpen aan te snijden, om dingen te schrijven die onze morele vertwijfeling of zelfs afkeuring kunnen oproepen", zo luidde het. "Als de zaak alleszins één ding duidelijk maakt, is het dat de grenzen van het rijk van de vrije meningsuiting helemaal niet kraakhelder zijn of kaarsrecht lopen. Er moet ruimte zijn voor discussie, om verschillende standpunten te wikkelen en te wegen en vooral bedachtzaam te spreken", zo vindt PEN Vlaanderen dat het uiteindelijke oordeel over de zaak aan de rechter overlaat.

Meer info: www.penvlaanderen.be

Trends in

liberale

campagnes

Elke verkiezingsperiode vereist intensief archiefwerk door Liberas, het archief- en onderzoekscentrum voor het liberale erfgoed in België. Waar vroeger vooral papieren affiches en flyers binnenkwamen, ligt tegenwoordig de focus op sociale media en online campagnecontent. De lokale verkiezingen van 13 oktober 2024 brachten enkele opvallende trends naar voren, zoals unieke lijstnamen en crossmediale strategieën.

Florian Van De Walle
Liberas vzw

Philippe Batens
Liberas vzw

Nieuwe namen

Het is meer dan eens in de media vermeld: de naam Open Vld was minder prominent aanwezig op het stembiljet. Waar de partij in 2018 nog in 161 gemeenten onder de eigen naam opkwam, gebeurde dat nu in slechts 30 gemeenten. Vele liberale kandidaten stonden ditmaal op lokale coalitielijsten met namen als 'Voor Gent', 'PRO Wuustwezel' en 'Project 8600'. Benamingen die lokale betrokkenheid en een gevoel van herkenning oproepen.

Lijstnamen, zoals 'Samen één Anzegem' en 'Positief Ninove' straalden eenheid en optimisme uit, terwijl anderen, zoals 'Verjonging' en 'Vernieuwing', een drang naar verandering suggereerden. Bij namen als 'Lokaal Liberaal' en 'Blauw Dilbeek' schemerde dan weer het liberale karakter subtiel door. Al deze variaties toonden aansluiting bij de lokale gemeenschap en communiceerden een herkenbaar en positief verhaal. Het brede scala aan lijstnamen bracht ook een kleurrijke verzameling aan campagnemateriaal met zich mee.

Crossmediale campagnes

Met de afschaffing van de opkomstplicht werd het extra uitdagend om mensen richting de stembus te krijgen. Sommige gemeenten startten daarom bewustwordingscampagnes ter bevordering van de burgerparticipatie. Een opmerkelijk initiatief was een video van Open Vld waarin Herman De Croo jongeren persoonlijk aansprak en zo het belang van hun stem benadrukte.

Digitale campagnes werden breed ingezet op verschillende platforms. Facebook en Instagram blijven hierbij veruit de populairste kanalen, terwijl X (voorheen Twitter) aan

relevantie lijkt te verliezen. Video's worden vooral gedeeld via Instagram en Facebook Reels, omdat deze korte, toegankelijke formats snel de aandacht van gebruikers trekken. TikTok lijkt voor liberale partijen nog niet volledig doorgebroken; Liberas archiveerde slechts 20 pagina's van liberale lijsten op dit platform. Wel werd soms meegedaan aan populaire trends, zoals de "This or that"-meme, waarmee op speelse wijze programmapunten onder de aandacht werden gebracht. Een andere populaire Instagram-trend is de 'Grid view': waarbij een grote afbeelding wordt opgedeeld in zes of negen afzonderlijke posts. Op de profielpagina vormt dit dan een opvallende, grote afbeelding die direct in het oog springt.

Professionalisering of DIY

Wat opvalt, is dat kandidaten en campagneleden soms zelf hun sociale media beheren, vooral op Instagram. Dit zorgt voor directere en meer persoonlijke posts die vaak meer aanslaan bij de volgers. Zo creëert de partij een nabijheidseffect, waarbij kandidaten als het ware binnen handbereik lijken.

Het niveau van de digitale content verschilt aanzienlijk. Sommige lijsten werken met professionele grafische vormgevers en videomakers, wat te zien is aan de indrukwekkende beelden, zoals drone-opnames. Andere lijsten nemen genoegen met minder gestileerde content, zoals filmpjes met smartphone-opnames en achtergrondgeluiden. Het maken van zulke filmpjes vraagt vaak meerdere pogingen, en de bloopers die dit opleverde, werden ook wel eens gedeeld, wat een speelse en menselijke kant van de campagne liet zien.

Belang van archiveren

Door deze digitale uitingen op verschillende platformen zorgvuldig te archiveren, wordt een unieke momentopname van deze tijd bewaard. Net zoals de spotprenten en cartoons uit de negentiende eeuw vandaag historische inzichten bieden, kunnen de socialemediacampagnes van nu, over honderd jaar licht werpen op de politieke cultuur van deze periode. Maar hoe deze digitale campagnes in de toekomst geïnterpreteerd zullen worden, blijft natuurlijk de vraag.

Begrijpt de historicus van 2124 nog de huidige memes en TikTok-trends? Wat wij nu vanzelfsprekend vinden, zal voor hen wellicht nog diepere context vereisen om goed begrepen te worden. Liberas zorgt er in elk geval voor dat deze nieuwe laag aan verkiezingserfgoed wordt vastgelegd.

Een Facebook Reel van Open Vld Hasselt voor de gemeenteraadsverkiezingen van 13 oktober 2024.

De mens centraal: sleutel tot AI in de klas

Ivan Vandermeersch
ere-Secretaris-Generaal BAM

Verantwoordelijk individualisme waardeert persoonlijke vrijheid en het nemen van verantwoordelijkheid voor je daden. Met het oog op de integratie van AI in het hoger onderwijs zorgt dit principe ervoor dat technologie in dienst blijft staan van mensen. Instellingen moeten kritische en competente individuen opleiden, die in staat zijn de vooroordelen van AI in twijfel te trekken en de impact ervan te begrijpen, en tegelijkertijd ongelijkheden in de toegang tot technologie te verminderen. Dit zal helpen om studenten voor te bereiden op een arbeidsmarkt die in de greep is van digitale transformatie.

In een moderne samenleving is verantwoordelijk individualisme gebaseerd op het idee dat elk individu zowel autonoom is als verantwoordelijk voor zijn of haar daden ten opzichte van de gemeenschap. Verre van egoïsme of onthechting van anderen te bevorderen, waardeert dit individualisme persoonlijke vrijheid, maar altijd met respect voor de rechten en vrijheden van anderen. Het is gebaseerd op de overtuiging dat individuen, als vrije actoren, ook verantwoordelijkheid moeten nemen voor de impact van hun keuzes op de samenleving. Dit impliceert een ethiek die individueel initiatief aanmoedigt en zich tegelijkertijd bewust is van de onderlinge afhankelijkheid van mensen binnen een democratisch kader.

Hulpmiddel

Dit principe is vooral relevant in de context van digitale transformatie, waar de integratie van technologieën zoals kunstmatige intelligentie (AI) ethische, sociale en juridische uitdagingen met zich meebrengt. AI is weliswaar krachtig, maar moet een hulpmiddel blijven ten dienste van de mens en elke gebruiker - student, docent of administratie - moet controle houden over het gebruik ervan. Dit is waar verantwoordelijk individualisme tot zijn recht komt: het zorgt ervoor dat technologie, verre van de controle over te nemen, wordt gebruikt op een verlichte manier die fundamentele vrijheden respecteert.

Het hoger onderwijs heeft een cruciale rol te spelen in deze dynamiek. Het moet individuen

opleiden die in staat zijn om de kansen te grijpen die AI biedt, terwijl ze zich bewust zijn van de vooroordelen die het kan introduceren en de beperkingen die het oplegt. Deze opleiding moet zich niet alleen richten op technische vaardigheden, maar ook nadenken over de ethische en maatschappelijke implicaties van deze technologieën. Alleen door het ontwikkelen van kritisch denkvermogen kunnen we het potentieel van AI maximaliseren in een eerlijke en inclusieve samenleving.

De regulering van AI moet ook een liberale logica volgen, waarbij de wet een corrigerende rol speelt zonder te restrictief of dirigistisch te zijn. Bovenal moet de wet grondrechten beschermen en innovatie aanmoedigen door ervoor te zorgen dat technologie op verantwoorde en transparante wijze wordt gebruikt. De geboden waarborgen mogen geen belemmering vormen voor individueel initiatief, maar moeten ervoor zorgen dat dit initiatief wordt ontplooid in overeenstemming met de democratische beginselen.

Er zijn duidelijke verschillen in hoe socialisten en liberalen AI willen reguleren. Socialisten pleiten voor preventieve controle, om risico's vooraf te beperken, terwijl liberalen de nadruk leggen op regulering van het gebruik. Voor liberalen is het belangrijk dat technologie vrij kan ontwikkelen, met regels die pas ingrijpen wanneer er misbruik of schade ontstaat. De liberale benadering belemmert niet innovatie en stimuleert verantwoordelijk gebruik.

Ethische normen

Een van de belangrijkste uitdagingen van het integreren van AI in het onderwijs is het verminderen van ongelijkheden in de toegang tot de benodigde technologieën en vaardigheden, zodat alle studenten, ongeacht hun sociaaleconomische achtergrond, zich deze instrumenten eigen kunnen maken en zich kunnen aanpassen aan een snel veranderende wereld van werk. Door middel van een multidisciplinaire aanpak die ethiek, recht, technologie en pedagogie combineert, moet het hoger onderwijs studenten voorbereiden om competente gebruikers en innovatieve spelers te worden, met inachtneming van hoge ethische normen.

Uiteindelijk zorgt verantwoordelijk individualisme, toegepast op het tijdperk van AI, ervoor dat de mens centraal blijft staan in de besluitvorming. Dit principe maakt het mogelijk om een samenleving op te bouwen waarin technologie in dienst staat van vrijheid, verantwoordelijkheid en innovatie, met respect voor fundamentele rechten. Het is door het ontwikkelen van kritische en autonome individuen dat we echt voordeel kunnen halen uit opkomende technologieën en tegelijkertijd een eerlijke en inclusieve samenleving kunnen behouden.

Buitenland

Niks Amerikaanser dan een zielenknijper. Hoe anders te verklaren dat de Universiteit van Georgetown in Washington DC – waar Kamala Harris 58% van de stemmen kreeg en Donald Trump 39% - zich op het ergste had voorbereid. Ze richtte op verkiezingsdag “self care suites” in om studenten die de spanning niet aankonden af te leiden met warme chocolade om de zenuwen te bedwingen, kleurboekjes en legoblokjes. Zeer tot leedvermaak van de conservatieve krant, de New York Post, die zich vrolijk maakte om de doorslagen woke-aanpak.

Lukas De Vos

Het was typerend voor de verkiezingen van de 47ste president van de Verenigde Staten: de Democraten lagen in de verdomhoek, de Republikeinen staan op de drempel van de Plutocratie. En dat hebben ze allebei aan zichzelf te wijten. De eersten hadden al lang elke band met de achterban verloren, en gingen zich te buiten aan onhaalbare visioenen – om de klimaatcontrole maar te noemen. De laatsten lieten zich andermaal op sleeptouw nemen door de Alkibiades van de Grand Old Party – een briljante maar gewetenloze rijkeluiszoon, een windhaan die zonder verpinken nieuws, geschiedenis en macht aanpast als het hem uitkomt.

Verbazing

De verbazing in Europa dat Trump met de vingers in de neusgaten het Witte Huis, de Senaat en het Huis van Afgevaardigden naar zijn verwerpelijke opvattingen kon kneden,

Trump: elke vergelijking met de barre jaren dertig in Europa is terecht.

De mufte geur van muskusratten

Om de nakende verarming van de modelburger op te vangen is Trump bereid mensen uit het land te zetten.

is volstrekt onterecht. De pogingen om 's mans ambities en gedragingen goed te praten, zijn totaal ongepast. Trump is een beroepsleugenaar en een prof fascist. Elke vergelijking met de barre jaren dertig in Europa is terecht. Een land dat altijd geleefd heeft op de kosten van een ander verdient niet beter. Er is maar één leidraad van zijn politiek: hoogkapitalisme. Niet solidariteit. Winst en hebzucht, niet bijstand. De Mammon, en niet de Heer.

Het is dan ook een land dat zich rijk gezogen heeft. Eerst door de oorspronkelijke bewoners te beroven van hun land en waardigheid. Daarna door de slavernij (tot in de jaren zestig van de vorige eeuw zelfs). Daarna door de inzet van uitgekochte Chinezen en berooide vluchtelingen uit Europa. Daarna door een niets ontziende economische kolonisering van de rest van de wereld, door gewelddadig ingrijpen in wat het als zijn achtertuin beschouwde (Mexico, Nicaragua, Bolivia, Chili, El Salvador, Grenada, ...) of zijn vanzelfsprekende invloedssfeer (Vietnam, Irak, Syrië, Afghanistan en dies meer, vandaag Venezuela en Jemen), door democratie te

verwarren met wat The Economist terecht omschrijft als de kakistocratie, een regering van de allerslechtsten. Dat betekent inhoudelijk, revanchistisch en onwetend over wat elders van tel is.

Goeie mop

Dat heet dan het nieuwe handelsisolationisme waarnaar Trump streeft, en het hallucinante Project 2025, dat door de ultraconservatieve denktank Heritage Foundation in Washington is uitgetekend voor een republikeins bestuur. De stichting ontwierp al in 1981 een politieke planning voor Ronald Reagans ambtenarij. Met Reagan heeft Trump nauwelijks iets gemeen: de ex-acteur was wel onvoorbereid en onbevoegd, maar hij was ten minste degelijk omringd en hij kon een goeie mop vertellen.

Maar de nieuwe radicale vicepresident J.D. Vance, heeft nauwe banden met de denktank die al een agenda voor ingrijpende maatregelen heeft uitgewerkt. Trump heeft oren naar de opheffing van het ministerie van Justitie als onafhankelijke eenheid; hij wil het ondergeschikt maken aan de presidentiële bevoegdheden. Ook naar de vervanging van

zowat 50.000 topambtenaren door getrouwen van zijn partij. En naar de afschaffing van het ministerie van onderwijs, en naar een grote opkuisoperatie bij het FBI. Om nog te zwijgen van een verstrakking van de abortuswetgeving, de deportatie van ruim 11 miljoen illegale inwijkelingen en de afwerking van de muur langs de Mexicaanse grens, een prioriteit van Trump. De tentenkampen zijn intussen in volle opbouw in de woestijn van Texas. Vraag is of zijn stafchef Susie Wiles even verstandig de pionnen zal uitzetten als ze campagnes kan leiden.

Elon Musk

Niet dat Trump een samenhangend programma heeft. Het bestaat veeleer uit wederdiensten aan zijn grootste geldschieters. In het spoor van Elon Musk stijgt een damp van plat opportunisme op. Dat Musk, de rijkste man ter wereld, met zijn America PAC (het Comité voor Politieke Actie) woog op de verkiezingspropaganda was al ongezien. Hij stortte meer dan 130 miljoen dollar in de verkiezingskas van Trump en de GOP. Hij kocht ook stemmen af van kiezers. De kans dat zijn invloed met SpaceX op NASA-ruimtevaartprojecten (en satellieten) drastisch zal toenemen is niet ondenkbaar. Hij is niet de enige. Ook Jeff Bezos (oprichter van Amazon) liet tegen de gewoonte in zijn krant The Washington Post geen voorkeur uitspreken voor een presidentskandidaat. Het wijst op inmenging in de redactionele vrijheid. Beiden hebben grote invloed op Silicon Valley, waar een groeiende groep Trumpianen de plak zwaait (Douglas Leone, Jan Koum van WhatsApp).

Andere, opvallende geldschieters wisselden snel van kamp toen bij de voorverkiezingen zowel Ron DeSantis als Nikki Haley snel in ademnood kwamen. Business Insider lijstte ze al op in mei 2024. Oliemagnaten als Harold Hamm, Kercy Warren, dominee Timothy Dunn of Jeffery Hildebrand bezweken snel voor de toezegging om ongebreideld te boren in Alaska en elders. Gokgoeroes als Steve Wynn of Phil Ruffin bleven niet ten achter, net als durfkapitaalverstrekkers (Robert & Rebekah Mercer). Het beste bewijs dat niet de meest geschikte, maar de rijkste mededinger vaak het pleit wint. Een presidentschap wordt niet toegekend door de kiezers, maar verkocht.

Iemand moet dat betalen. Dat zullen vooral andere landen zijn, zoals China of de Europese Unie. Trump is vast van plan het geld te zoeken dat hij met voor ontevreden blanke arbeiders aanlokkelijke binnenlandse belastingverminderingen dreigt te verliezen. Dat de inflatie weer zal stijgen staat buiten kijf. Europa chanteert hij daarom met de

Kamala Harris: warme chocolade voor studenten om de zenuwen te bedwingen...

NAVO-bijdragen en invoerheffingen (20% op elke invoer), een gevaar voor de euro. Trump gaat de arbeidsbescherming en de milieueisen voor de auto-industrie flink afbouwen. Dat kan de doodsteek zijn voor de motor van Europa, de Duitse autobouw, die nu al zwaar te kampen heeft met Chinese concurrentie. China mag zich verwachten aan heffingen van 60%, Mexicaanse auto's worden met 200% tot 500% gewoon uit de markt geprijsd.

De toekomst van Oekraïne – en meteen ook van de uitbreiding van de Europese Unie – komt zwaar in het gedrang. Wapentuig genoeg om president Zelensky te paaien (met schulden in de toekomst er bovenop), de Amerikaanse wapenindustrie heeft zelden zoveel winsten gemaakt. Het was overigens geen toeval dat de eerste gelukwensen van de nieuwe NAVO-Baas, Marc Rutte, kwamen. Deze “man zonder eigenschappen” beoogt vooral de leefbaarheid van Europa, en dringt bij de EU aan om snel eigen wapenbestanden aan te leggen en de uitgaven in de begrotingen te herschikken, naar oorlogstuig toe. Het Europees Parlement wil daar wel in meegaan, de Europese Commissie heeft bij monde van voorzitter Ursula von der Leyen, al hele steunpakketten voor Oekraïne vastgelegd (ruim 60 miljard), de Duitse regering van Scholz is erover gevallen omdat ze grondwettelijk geen grote tekorten in de begroting mag maken. En ook de uittreedende voorzitter van de Europese Raad, Charles Michel, heeft zich bekeerd tot oorlogsheffingen. Hij slaat en zalft. “Soevereiniteit en strategische zelfbedruiping”, dat is het na te streven ideaal dat snel aan aanhang wint. Europa werkt aan “hoe de industriële grondslag ervan te versterken. We willen geloofwaardig zijn in het veld van Europese zelfverdediging”. Té heftige politiek kan immers de winsten van de wapenboeren danig aantasten. Europa is de grootste afnemer van Amerikaanse wapens, teveel druk kan ons die piste doen verlaten.

Lees verder op bladzijde 12.

Elon Musk (links) stortte meer dan 130 miljoen dollar in de verkiezingskas van Trump (rechts). Musk kocht ook stemmen af van kiezers. Wat is de democratie in de VS nog waard?

VS: jaren dertig terug?

Vervolg van bladzijde 11

Van het vredesdividend na de Wereldoorlogen en de instorting van de Sovjet-Unie is helaas weinig overeind gebleven. Er is wel degelijk een lijn te trekken van de Weimarrepubliek naar Trump.

Om de nakende verarming van de modelburger op te vangen is Trump bereid miljoenen goedkope (want illegale) arbeiders het land uit te zetten (minderheden zoals nazi-Duitsland er zag in joden, zigeuners of vreemdelingen). Maar "extend tax cuts even though the budget deficit is at a level usually seen only during war or recession" wijst op onverschilligheid voor een gezond fiscaal beleid, aldus The Economist. De oorlogszucht wordt aangewakkerd door vervolging van de "binnenlandse vijand" (nu de Democraten) en door overbewapening in alle brandhaarden wereldwijd. De aanpassing van grondwet en rechtspraak wijst op verregaande rechtsvertoebeling (vooral in eigen voordeel). De wraakgedachten zijn een ongeldige basis voor een eerlijke politiek – openbaar aanklager Jack Smith heeft intussen al twee klachten tegen Trump ingetrokken.

Het grootste gevaar wordt evenwel "l'État c'est Moi". Narcisme gekoppeld aan onkunde, zelfoverschatting en een rattenkoning van hielenlikkers, propagandisten à la Goebbels, en industriële profiteurs vormt een levensgevaarlijke cocktail voor een president die de rode knop onder handbereik heeft.

Zorgsector preventie en reparatie?

Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Het is een open deur intrappen als we zeggen dat de werking van de Zorgsector (in de meest ruime betekenis van het woord) handenvol geld kost: zowel federaal (vooral dan via de RSZ/RIZIV), op het niveau van de Gemeenschappen als lokaal. Niet alleen is er de louter financiële kost, de sector stelt ook nog eens het meest aantal mensen tewerk.

Voor zover men die mensen al kan vinden, want ongeveer alle knelpuntberoepen bevinden zich precies in die zorgsector. Dus er dreigt een echt 'infarct' in dit belangrijk onderdeel van onze samenleving.

Meer centen

Meer centen op tafel leggen, lost het probleem niet op: net zoals in het onderwijs, blijft de bottleneck: we vinden onvoldoende, gekwalificeerde mensen om de jobs in te vullen. Overall ontstaan lange wachtlijsten, die men (meestal met veel 'kunst- en vliegwerk') probeert af te bouwen (of toch op zijn minst niet verder te laten aangroeien).

De economie leert ons dat als het aan de kant van het aanbod niet (meer) lukt, men de vraag moet proberen aan te pakken. En hier ligt (mits wel wat politiek moed...) nog een heel terrein open: meer inzetten op 'preventie' (zodat minder mensen een beroep moeten doen op de diensten van de Zorgsector). Er zijn ondertussen voldoende, wetenschappelijke studies gemaakt en gepopulariseerd, om te weten waar de sterkste hefboomen zich bevinden: méér inzetten op gezonde, evenwichtige voeding; méér inzetten op beweging en sport; het gebruik van alcohol, sigaretten (en drugs...) maximaal ontmoedigen; méér veiligheid in het verkeer (overdreven snelheid – alcohol en/of drugsgebruik achter het stuur zijn niet alleen de grootste 'killers' ze creëren ook een veel te groot aantal gekwetsten en personen die

voor de rest van hun leven zorgbehoevend worden, zowel fysiek als mentaal).

Algemeen Belang

Het heffen van (steeds hogere) accijns op alcohol en tabak is niet het enige antwoord. Er moeten (nog meer dan nu) sterk ontradende campagnes worden opgezet. Verkoop moet maximaal ontmoedigd worden – gebruik in het openbaar verder aan banden worden gelegd (ondanks alle mooie praatjes van de lobbyisten uit deze sectoren...). Snelheidsduivels moeten permanent uit het verkeer worden geweerd (de slogan "mijn auto, mijn vrijheid" wil niet zeggen "mijn auto, mijn moordwapen"...). De "war on drugs" moet veel meer gericht zijn op de gebruikers (als er géén vraag meer is, zal het aanbod vanzelf opdrogen). En verder zijn er nog meer maatregelen (die hun deugdelijkheid al bewezen hebben) om ook het actief bewegen en sporten aan te moedigen.

Grote vraag is natuurlijk of in dit hopeloos verknijpt land de politieke wil bestaat om daar maximaal op in te zetten. Want wat is het probleem? Veel van de gewenste preventieve maatregelen (en de daaraan verbonden kosten) behoren tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen, maar de te verwachten baten vallen vooral op federaal niveau met name het RIZIV. Wie overbrugt deze kloof? Wie heeft oog voor het "Algemeen Belang"?